ולא מבעיא למ"ד צבור מייתי דמפרסמא מלתא אלא אפילו למ"ד [א] ב"ד מביאין דלא מפרסמא מלתא אי הוה שאיל הוו אמרין ליה אמר ר' יוסי בר אבין ואיתימא רבי יוסי בר זבידא משל דסומכוס למה הדבר דומה לאדם שהביא כפרתו בין השמשות ספק מבעו"י נתכפר לו ספק משחשכה נתכפר לו שאין מביא אשם תלוי ולא מבעיא למ"ד ב"ד מביאין דלא אפרסמא מלתא אלא אפילו למ"ד צבור מביאין דמפרסמא מלתא והוו אמרינן ליה דהכא [ט] בספק מבעוד יום ספק משחשכה אי שאיל לא אשכח איניש דמשייליה: אמר לו בן עזאי מאי שנא מן היושב כו': שפיר קאמר ליה ר"ע לבן עזאי אמר רבא החזיק בדרך איכא בינייהו לבן עזאי חייב דהא בביתיה איתיה לר"ע [ב] פטור דהא החזיק בדרך: הורו לו ב"ד לעקור את כל הגוף: ת"ר [1] ונעלם דבר ולא שיעקר המצוה כולה כיצד [ג] אמרו אין נדה בתורה אין שבת בתורה אין עבודת כוכבים בתורה יכול יהו חייבין ת"ל ונעלם דבר ולא שתתעלם מצוה כולה הרי אלו פטורין אבל אמרו יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור יש שבת בתורה אבל המוציא מרשות היחיד לרשות הרבים פטור יש עבודת כוכבים בתורה אבל המשתחוה פטור יכול יהו פטורין תלמוד לומר ונעלם דבר ולא כל הגוף אמר מר יכול יהו פטורין ואי בקיום מקצת וביטול מקצת פטורין ובעקירת כל הגוף פטורין במאי חייבין תנא הכי קא קשיא ליה אימא דבר כולה מילתא משמע ת"ל ונעלם דבר מאי משמע אמר עולא קרי ביה ונעלם מדבר חזקיה אמר אמר קרא [1] ועשו אחת מכל מצות מכל מצות ולא כל מצות תרתי משמע אמר ר"נ בר יצחק מצות כתי' רב אשי אמר [ג] יליף דבר דבר מזקן ממרא דכתיב ביה בזקן ממרא [2] כי יפלא ממך דבר לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל מה ממרא מן הדבר ולא כל דבר אף בהוראה דבר ולא כל הגוף אמר רב יהודה אמר שמואל אין ב"ד חייבין עד שיורו [ד] בדבר שאין הצדוקין מודין בו אבל בדבר שהצדוקין מודין בו פטורין מאי טעמא זיל קרי בי רב הוא תנן יש נדה בתורה אבל הבא על שומרת יום כנגד יום פטור ואמאי שומרת יום כנגד יום הא כתי' [ה] [3] וספרה לה [ו] מלמד [ז] שסופרת אחד לאחד דאמרי הערה שריא גמר ביאה הוא דאסירא הא נמי כתיב [4] את מקורה הערה דאמרי כדרכה אסירא שלא כדרכה שריא הא כתיב משכבי אשה דאמרי כדרכה אסור אפי' הערה בשלא כדרכה גמר ביאה הוא דאסור אבל הערה שריא אי הכי אפי' נדה נמי אלא לעולם כדרכה ודאמרי הערה באשה דוה הוא דכתיבא ואיבעית אימא [ח] דאמרי זבה לא הויא אלא ביממי דכתיב [5] כל ימי זובה תנן יש שבת בתורה אבל המוציא מרשות לרשות פטור ואמאי הוצאה הא כתיבא [6] לא תוציאו משא מבתיכם [דאמרי הוצאה הוא דאסירא מושיט וזורק שרי [ט] דאמרי הוצאה [ט] (והכנסה) הוא דאסור הכנסה מותר ואיבעית אימא] תנן יש עבודת כוכבים בתורה אבל המשתחוה פטור ואמאי המשתחוה הא כתיבא דכתיב [7] לא תשתחוה לאל אחר דאמרי כי אסירא השתחויה כדרכה אבל שלא כדרכה שריא ואיב"א דאמרי השתחויה גופה כדרכה הוא דאסיר [י] דאית בה פשוט ידים ורגלים הא השתחויה דלית בה פשוט ידים ורגלים שריא

בעי

ולא מיבעיא למ"ד לצבור מביאין. דכי הביאו כפרתן דמי דהא מפרסמא מלתא ולא הוי האי יחיד תולה בב"ד אלא אפילו למ"ד דכי הורו ב"ד ועשו קהל על פיהם דב"ד מביאין עליהם פר והם פטורין דליכא למימר לא מפרסמא מילתא כל כך והאי יחיד תולה בבית דין הוא אפ"ה לאו תולה בב"ד הוא שהרי היה בידו לישאל מפני מה ב"ד מביאין פר ואי שאיל אומרים לו דטעו וחזרו הלכך תולה בעצמו קרינא ביה ולית ביה צד חיוב מעליא הלכך מביא אשם תלוי: ספק מבעוד יום נתכפר לו. והיא כפרה מעליא: ספק משתחשכה נתכפר לו. ולא הוי כפרה מעליא דביום צוותו כתיב [ט] דקיימא לן דפטור דאין צריך להביא קרבן אחר ואע"פ שהוא קרב אחר תמיד של בין הערבים אין בו שום פסול דהכי אמר בפ' תמיד נשחט (פסחים ד' נט.) דאתי עשה דפסח ועשה דאכילת קדשים ודחי עשה דהשלמה ואיכא נמי שינויי אחריני טובא והא הכא [י] (מפני) דבין השמשות לית ביה צד חיוב מעליא דליכא למימר שמא משתחשכה נתכפר לו שהרי בין השמשות כהרף עין ואין אדם בעולם יכול לעמוד עליו אם מן היום או מן הלילה ופטור. ה"נ ליכא למימר שמא ממש תולה בעצמו שהרי כבר הורו ב"ד: ולא מיבעיא למ"ד ב"ד מביאין. ולא צבור דלא מפרסמא מלתא היא והאי יחיד תולה בב"ד הוא ופטור: אלא אפילו למ"ד צבור מביאין. וליכא למימר מפרסמא מלתא היא והאי יחיד לאו תולה בב"ד ותולה בעצמו הוא אפ"ה אמר תולה בב"ד הוא דכי עשה על פיהן עשה: לא משכח איניש דלשייליה. ולא סליק אדעתיה למישאל למה הביאו צבור פר הלכך ליכא צד חיוב מעליא דהא צד פטור שייך ביה טפי דתולה בב"ד הוא הלכך אינו מביא אשם תלוי: החזיק בדרך. לילך למדינת הים ועדיין ישנו בעיר: איכא בינייהו. לר"ע פטור דהא החזיק בדרך דכיון דטרוד הוא לא היה אפשר לו שישמע דחזרו בהן הלכך תולה בב"ד הוא ופטור לגמרי: תנא הכי קשיא ליה דבר כולה מלתא משמע. דהורו לעקור כל הגוף דהא לא כתיב מדבר ואימא איפכא דהורו לבטל במקצת ולקיים במקצת יכול יהו פטורין וכי הורו לעקור כל הגוף יהו חייבין: ת"ל ונעלם דבר. בא ללמד דבטול מקצת וקיום מקצת חייב: מאי משמע. כלומר היכי משמע האי ונעלם דהוי קיום מקצת ובטול מקצת: אמר עולא קרי ביה ונעלם מדבר. דהאי מ"ם דונעלם שדיא אדבר דמ"ם נדרשת לפניו ולאחריו וקרי ביה ונעלם מדבר דמשמע מדבר ולא כל דבר: חזקיה אמר. מסיפא דקרא נפקא מכל מצות דמשמע מכל מצות של שבת דהוי בטול מקצת וקיום מקצת או מכל מצות של עבודת כוכבים דהוי ביטול מקצת וקיום מקצת או מכל מצות נדה דהוי ביטול מקצת וקיום מקצת ולא כל מצות השבת דהוי עוקר כל הגוף ולא כל מצות לנדה ודעבודת כוכבים דעוקר כל הגוף: מצות פרטי משמע. כלומר מצות טובא משמע כגון נדה שבת ועבודת כוכבים דהכי משמע ועשה אחת מכל מצות ה' דעבד חד מהני או שבת או עבודת כוכבים או נדה ולעולם בעוקר כל הגוף קא מיירי: אמר ר"נ בר יצחק מצות כתיב. בחד וי"ו דהדא מצוה משמע דהכי משמע ועשה אחת מכל מצות דשבת או אחת מכל מצות דעבודת כוכבים או אחת מכל מצות דנדה דהוי מקיים מקצת דשבת ומבטל מקצת והוא הדין לעבודת כוכבים והוא הדין לנדה והוא הדין לשאר מצות דקיום מקצת ובטול מקצת חייב ועוקר כל הגוף פטור: מה זקן ממרא מן הדבר ולא כל דבר. דהא כתי' מן הדבר ותנן באלו הן הנחנקין (סנהדרין דף פח:) האומר אין תפילין לעבור על דברי תורה פטור חמש טוטפות להוסיף על דברי סופרים חייב דהיינו מן הדבר ולא כל דבר: אין ב"ד חייבין. דלא הוי הוראה מעליא עד שיורו להתיר בדבר שאין הצדוקין מודין שיהא אסור שהורו להיתר בדבר איסור שאין כתוב בתורה בהדיא: זיל קרי בי רב הוא. דכיון דאפשר לו ללמוד ולידע לא הוי שוגג מעליא וקרוב למזיד הוי: אחד לאחד. היינו יום כנגד יום: דאמרי כדרכה אסירא. גמר ביאה ושלא כדרכה שריא: והא. שלא כדרכה נמי כתיב משכבי אשה [כ] שני משכבות אחד כדרכה ואחד שלא כדרכה: דאמרי כדרכה אסירא אפי' בהערה. דהאי דכתיב את מקורה הערה [ל] בכדרכה: אי הכי. מאי איריא דקתני שהורו בשומרת יום כנגד יום אפילו נדה נמי כי האי גוונא קיום מקצת וביטול מקצת הוא והוי בדבר שאין הצדוקין מודין בו: אלא לעולם בכדרכה. דאמרי בשומרת יום הערה שריא אפילו בכדרכה וגמר ביאה הוא דאסיר ודקאמרת הא הערה כתיב דאמרי הערה באשה נדה הוא דכתי' ולא בשומרת יום הלכך לא מתוקמא בנדה אלא בשומרת יום והוי בדבר שאין הצדוקין מודין בה: ואי בעית אימא. דקאמרת שומרת יום הא כתיבא הא לא קשיא דכי קתני כגון דאמרי זבה לא הויא אלא [היכא דחזיא] ביממא כדכתי' כל ימי זובה [מ] אבל היכא דחזיא בליליא טהורה והוא הדין לשומרת יום דאמרי דהוא היכא דקחזיא ביממא דהיינו בימי זיבה הלכך לא מתוקמא בנדה אלא בשומרת יום ובזבה והויא הוראה בדבר שאין הצדוקין מודין: מושיט וזורק לא כתיבי בהדיא: השתחואה שלא כדרכה. כגון משתחוה לפעור או למרקולים: השתחואה. בפשוט ידים ורגלי' כדכתי' (בראשית יט) וישתחו [נ] אפים ארצה:

בעי

תוספות

שהביא כפרתו בין השמשות. משמע אבל קודם לכן נתכפר אע"ג דקרב אחר תמיד בין הערבים וקשה דבתוספתא [ס] משמע דפסולין וכן משמע בפסחים [ע] דרמי התם כתיב לא ילין עד בוקר הא כל הלילה ילין וכתיב השלמים עליה השלם כו' ולא משני הא לכתחלה הא דיעבד אלמא דפסולין. ושמא הכא נמי איירי במחוסר כפורים בערב פסח כדאמרינן התם [פ] אין מתעכב אחר התמיד בין הערבים אלא קטרת ונרות ומחוסר כפורים בערב פסח: קרי ביה ונעלם מדבר. דמ"ם דונעלם קאי להכא ולהכא ואמר בירושלמי דליכא דאמר גורעין ודורשין מתחלת פרשה לסופה וא"ד אף באמצע פרשה ויצקת עליה שמן יצקת שמן המנחה ללמד כל המנחות ליציקה הקשה ריב"ק בר' מאיר מאי שנא דהכא דרשינן ונעלם מדבר וגבי עדות יקום דבר לב"ע דרשינן [צ] דבר ולא חצי דבר. וי"ל דודאי דבר כולה דבר משמע והכא מעניינו דקרא מכדי כתיב אחת מכל מצות ה' דמשמע מצוה שלימה למאי הלכתא כתב דבר אלא ע"כ למדרש ונעלם מדבר אפי' דבר אחד מן המצות וכן בכל דוכתי גורעין ומוסיפין ודורשין משום דוחקא דקרא דאיהו דחיק ומוקים אנפשיה. כי ההוא דהזהב [ק] דהוה"ל למכתב וחמישיתו יוסף עליו כי היכי דכתיב גבי מעשר. ובפ' יש נוחלין [ר] והו"ל למכתב אשתו מירש את הנחלה וכי כתב קרא צריך ליישב המקרא על ידי גרעון ותוספת. תימה מנ"ל דאתי קרא לחייב רק קיום מקצת וביטול מקצת דלמא קרא אתא אפילו לחייב בכך וכל שכן בביטול כל הגוף כדאמר בפ' הנחנקין [ש] גבי עבודת כוכבי' דכתי' מן הדרך אפי' מקצת הדרך ומחייב בקיום מקצת וכ"ש על כל הגוף אבל בשאר מצות אינו חייב אלא בביטול כל הגוף. וי"ל דהתם כתיב ללכת בה ותניא בספרי ולא העושה במקצת משייר מקצת [ת] מיעוט בהדי קיום מקצת להכי בעבודת כוכבים דגלי קרא חייב אפילו במקצת הגוף. וגם בביטול כל הגוף חייב דלא גרע משאר מצות ואי לאו מיעוט דשאר מצות יהוי כתיב סתמא היה חייב נמי בשאר מצות בכל ענין יהא נמי הכא ולהכי כתיב הכא דבר למעוטי כל הגוף. וליכא למימר איפכא דדבר כולו דבר משמע דתניא בת"כ כתיב הכא מכל מצות ה' וכתי' במשיח מכל מצות ה' ואי לא דמיחייב אלא בעוקר כל הגוף לא משכחת במצות האמורות אלא כתו מלמטה ואם ממנו ואם ממיו דבר שאין הצדוקין מודין בו. הועתק מפי' רבינו שמחה ז"ל: רב אשי אמר יליף דבר דבר מזקן ממרא. והתם יליף בתוספתא [א] כגון דם לדם ולא כל דבר והני דהכא לא שמיע להו ברייתא [ב] דילן מטעמא אחרינא: בדבר שאין הצדוקין מודין בו. והא דאצטריך למעוטי סוליה דבר ולא נפיק משום לצדוקין מודין בו. כמו כתו מלמטה דלית להו ג"ש או אם ממיו ואם ממנו ומתני' דנקט נדה ושבת ועבודת כוכבים לא משום דלאגוהו דוקא קאי אלא רק לפרש קיום מקצת נקטינהו: יש נדה אבל הבא על שומרת יום כו'. בנדה גופה הוי מצי למנקט טובא כגון כדם לדם כדם טמא וטובא דהתניא בת"כ אלא דלאה לאשמועינן אפילו בשומרת יום ובנדה מקרי קיום מקצת וביטול מקצת ובגמרא דפריך אי הכי אפילו נדה נמי ה"פ אפילו נדה כהה"ג או הוה בדבר שאין הצדוקין מודין בו הוי קיום מקצת: הכתיב וספרה לה. ל"נ דהא בשמעתא בתרייתא דנדה מפיק לה ממשכב נדתה יהיה לה: שלא כדרכה נמי הכתיב כו'. משמע דלצדוקין מודין בו ובפ' אחד דיני ממונות [ג] גבי טעה בנואף ונואפת משמע דאין לצדוקין מודין בו התם בהערה שלא כדרכה: הכתיב כל ימי זובה. ה"מ לאתויי קרא קמא דכתיב וכי דמה ימים רבים: דאמרי הוצאה אסירא והכנסה שריא. ותנא [ד] הוצאה הכנסה קרי לה כדאמרינן במס' שבת (ג.) ובמסכת שבועות (ה.): איבא דאמרי הוצאה והכנסה (שריא) [הוא דאסירא]. אע"ג דהכנסה לא כתיבא סברא היא מה לי אפוקי מה לי עיולי (שבת צו:):

עין משפט נר מצוה

ל א מיי' פי"ג מהל' שגגות הל' א ופי"ד הל"ג סמג עשין רי"ז:
לא ב מיי' שם פי"ד הלכה ה:
לב ג ד ה ו ז מיי' שם הלכה ב:
ד [מיי' פ"ו מהל' איסורי ביאה הלכה יז]:

◆

תורה אור השלם

1. וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ: ויקרא ד יג
2. כִּי יִפָּלֵא מִמְּךָ דָבָר לַמִּשְׁפָּט בֵּין דָּם לְדָם בֵּין דִּין לְדִין וּבֵין נֶגַע לָנֶגַע דִּבְרֵי רִיבֹת בִּשְׁעָרֶיךָ וְקַמְתָּ וְעָלִיתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: דברים יז ח
3. וְאִם טָהֲרָה מִזּוֹבָהּ וְסָפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים וְאַחַר תִּטְהָר: ויקרא טו כח
4. וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה דָּוָה וְגִלָּה אֶת עֶרְוָתָהּ אֶת מְקֹרָהּ הֶעֱרָה וְהִוא גִּלְּתָה אֶת מְקוֹר דָּמֶיהָ וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקֶּרֶב עַמָּם: ויקרא כ יח
5. כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו כָּל יְמֵי זוֹבָהּ כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ יִהְיֶה לָּהּ וְכָל הַכְּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה כְּטֻמְאַת נִדָּתָהּ: ויקרא טו כו
6. וְלֹא תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת אֲבוֹתֵיכֶם: ירמיהו יז כב
7. כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי יְיָ קַנָּא שְׁמוֹ אֵל קַנָּא הוּא: שמות לד יד

◆

מוסף רש"י

בדבר שאין הצדוקין מודין בו. שאין טעותו מפורש בתורה בהדיא אלא נמשכת או מדברי האמוראים (סנהדרין לג:). זיל קרי בי רב הוא. מתינוקות של בית רבן יודעין שאינו כלום (שם).

◆

רבינו חננאל (המשך)

כוותיה אלא כרבנן דאמרי יחיד שעשה בהוראת ב"ד חייב: אמר רב אסי בהוראה הלך אחר רוב יושבי ארץ ישראל. פי' אם עשו רוב יושבי א"י לא תחוש ליושבי חוצה לארץ. דיושבי א"י ניהו דאיקרו קהל שנא' ויעש שלמה בעת ההיא את החג וכל ישראל עמו קהל גדול מלבוא חמת וגו'. מכדי כתיב כל ישראל אמאי כתיב תו מלבוא חמת עד נחל מצרים פי' דהוא תחום א"י לומר לך הני דא"י איקרו קהל דחוצה לארץ לא: פשיטא לן דהיכא דהוו קהל רובה כשעשו ונתמעטו קודם שידע להם היינו פלוגתא דרבנן ור"ש בפרק כהן משיח שחטא דתנן כהן ונשיא שחטאו עד שלא נתמנו ונתמנו הרי הן כהדיוטות פי' ומביאין כשבה או שעירה. ר"ש אומר אם נודע להן עד שלא נתמנו או חייבין קרבן הדיוט ואם אחר שנתמנו נודע להן פטורין דקבעי חטאה וידיעה. לרבנן מייתי פר לר' שמעון פטורין. ס"א פשיטא מרובין ונתמעטו חייבין פירוש לדברי הכל ולאו דסמכא דאע"ג דאמר ר' שמעון בסוף זה הפ' אין צבור מתין הני מילי כשנודע להן ואז מת מהן: כי קא מיבעיא לן היכא דהוו מיעוט בשעת מעשה ואותן שלא עשו מת מהן אחר כך עד שנעשו אלו רוב ונודע להן [מין] פליגי בה ר"ש ורבנן. ר"ש דאזיל בתר ידיעה מחייב ורבנן דאזלי בתר שעת החטא פטרי לה. ודחינן ותסברא אימר דשמעי' ליה לר"ש דאזיל אף בתר ידיעה פי' דבעי שיהא החטא והידיעה כענין אחד ידיעה בלא חטא מי שמעת ליה: דאם כך היה לייתו כדהשתא פי' יביאו הכהן המשיח פר והנשיא שעיר דהשתא בני כך נינהו מדפטרינהו [ר"ש] אלמא בתר תרוייהו אזיל הלכך לדברי הכל מועטין ונתרבו אין מביאין פר. ומאי הוא מייתי כל חד מנייהו כשבה או שעירה דקי"ל כרבנן דאמרי אין בית דין מביאין עליהן בהוראה הא הן חייבין וכן הלכתא: איבעיא להו הורו צבור שחלב מותר ועשו מיעוט הקהל פי' ופסקה ההוראה שלא פשטה בקהל יותר אבל לא נודע לב"ד [ג] תו הדרו והורו פעם שניה כי החלב מותר ועשו מיעוט אחר והוו להו הרי מיעוטי רובה מהו כיון

מסורת הש"ס

א) לפי הגירסא הנכון כעל מעשה רב צ"ל כספק, ב) [לקמן ה:], ג) [סנהדרין פח:], ד) סנהדרין לג:, ה) צ"ל יהיה לה, ו) נדה עב., ז) צ"ל אל יצא [איש] ממקומו [וע"ש תוספות עירובין יז: ד"ה לא ועי' בהגהת"ם פי"ד מהלכות שגגות הל' ב'], [illegible]

◆

תוספות הרא"ש

ולא מבעיא למ"ד צבור מייתי דודאי פושע הוה דאי נפק לשוקא אמרי ליה והא דאיכא דשיש בביהו ולא שאל פושע הוה אלא אפי' למ"ד ב"ד מייתי אי הוה שאיל אמרי ליה ופושע הוה: שסומכוס אומר תלוי. דין אוכל ספק חלב לאחר שהביא אשם תלוי יש לו שהוא תלוי מהיסורין אף זה בלא הבאת קרבן תלוי הוא ואין לו לדאוג מיסורין דאנוס הוא דרכי לאדם שהביא כפרתו בין השמשות: בערב פסח דאמרי' בפסח שני בפרק תמיד נשחט דאתי עשה דפסח ודאית ביה כרת ודחי עשה דהשלמה עליה השלם כל הקרבנות כולם דלית ביה (ספק) כרת [ספק] אי היה יום כשנזרק הדם או לילה דפטור מלהביא קרבן אחר דמוקמינן היום בחזקתו ה"נ מוקמינן האיש בחזקתו קמא ותולה בב"ד הוא ולא פושע דלא עלתה בדעתו שיחזרו בהם ב"ד: ולא מבעיא למ"ד ב"ד מייתי כו'. דלא הוה פושע דלא מצי למיזל לשכת הגזית לשיולי אלא אפי' למ"ד צבור מייתי כו' דלא הוה למיזל לבראי ולשיולי: הא כתי' וספרה לה ז' ימים, קם להו רצדוקי' (מייתי) [וביתוסים] דורשים דרשה זו כייתורה דלה: דאמרי הוצאה אסורה הכנסה מותר ואף ע"ג דבמתני' תנן המוציא מרה"י לרה"ר תנא הוצאה משום דהוי אב ולעולם לא איירי בהוצאה אלא בתולדה דידה הכנסה או זריקה והושטה: דאמרי השתחואה גופה דאית בה פשוט ידים ורגלים (וכן) הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחוות לך ארצה ורש"י ז"ל הביא קרא דכתיב באחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה ומשם ליכא למשמע דאמרינן בפ' דשבועות (דף טז:) קידה על אפים וכה"א ותקוד בת שבע אפים ארץ אלמא כל קידה הוי אפים שמשתחוה בראשו ומרכין פניו לפני קרקע ויש השתחואה דמפרש בה בלא פשוט ידים ורגלים כגון אפים ארץ ישתחוו לך (ישעיה מט) וישתחו לאפיו ארצה (בראשית מח) והוא יותר מקידה שמשפיל פניו עד הקרקע אבל היכא דכתיב השתחואה סתם הוא פשוט ידים ורגלים כדכתי' להשתחוות לך ארצה:

◆

רבינו חננאל

צבור [ורבנן סברי ב"ד משלימין לרוב צבור] איבעית אימא הורו ב"ד ועשו רוב הקהל ומאן חכמים ר' שמעון דאמר צבור מייתי וב"ד מייתי. פי' ופוטר דקתני ר"ש אצבור. ומחייבין דקתני [רבנן] נמי אצבור. והא דר' שמעון מפרש לקמן ואית דאמרי בשבט שעשה בהוראת ב"ד מייתי ומאן חכמים ר' יהודה דתנן. א) בסיפא דפרקין הורו ב"ד של א' מן השבטים כו' עד דברי ר' יהודה. וא"ב עית אימא כגון שחטאו ז' שבטים והן רובן של קהל או ד' אע"פ שאינן רובו של קהל ומאן חכמים ב) ר' שמעון בן אלעזר דתניא לקמן רשב"א אומר משמו של ר"מ חטאו ו' כו' הך דתני משמיה דר' מאיר בעי רובה בשבטים ובמנין. ולא איתוקמא דרב נחמן וקי"ל כרב יהודה אמר שמואל דמהדרין רבי יהודה פתיחתא ולית הלכתא

א) נר' דליכא נ"מ. ב) גי' פלגו ומתני' מני וגר' דליכא כמן מלא. ג) נר' שלא ומחזי ב"ד כמן פי' שידעו כנסיים שפעי וער' תוס' ונראה דרבינו ל"ג מלת כאן נ"ק.